

***Részletek a költő önéletrajzából, melyet a nemrég megjelent Navigátor című
gyermekirodalmi lexikonban olvashatunk:***

"1948. március 10-én születtem Szögligeten, ebben a gyönyörű, észak-borsodi kis faluban, második gyerekként, a bátyám után négy, a húgom előtt hat esztendővel. Noha tizennégy éves koromtól élek Miskolcon, a városon is megmaradtam szögligetinek. Mikes Kelemenre gondolva szoktam mondani, úgy szeretem már Miskolcot, hogy nem feledhetem Szögligetet. 1973-ban megnősültem, két gyermekünk született: Hajnalka és Zoltán. Nekik köszönhetően öt unoka (Ákos, Lilla, Szabolcs, Áron Csanád, Zoltán) szeretettel fölkent nagyapója vagyok. Ők halhatatlanságom letéteményesei.

Gyermekkoromban kezdtem verselni. Azt mondtam édesanyámnak, akkori egyetlen olvasómnak, hogy költő leszek, ha nagy leszek. Megírok naponta három-négy verset, több pénzem lesz, mint a tsz-elnöknek. Ahogy azt Móricka elképzeli!

Első versemet, A madárijesztő dala címűt tizennégy éves koromban a Szabad Föld közölte... Még általános iskolás koromban elküldtem néhány verset a rajongásig szeretett Weöres Sándornak, aki válaszolt is. Dicsérte egyes rímeimet, a ritmust, szóval biztatott. Pedagógiai meggondolásból-e, vagy komolyan úgy gondolta, nem tudhatom. Mindenesetre nagyon jól esett.

Első könyvem a Magvető Kiadónál jelent meg 1978-ban Arcok holdudvara címmel. Azóta több mint húsz könyvem látott napvilágot. Könyveimnek nagyjából a fele szól gyerekekhez."

"Nem tudom már, ki mondta, hogy a gyerekeknek ugyanúgy kell írni, mint a felnőtteknek, csak sokkal igényesebben. Van ebben valami. Gyerekeknek általában derűsebb hangulatomban írok. Ha búval bélelt vagyok, nem akarok hozzájuk szólni."

A Ménes-patak

rekettyék közt fut a Ménes
kőbe botlik nagyot csobban
melege van már a napnak
megmártózik a habokban

kertek alatt úgy sötétlik
mintha gyötrő gondja volna
pedig könnyű fecskeszárny és
fürgé pisztráng csiklandozza

valahonnét a hegyekből
érkezik az öreg este
megfürödne de röstelli
hogy izzadt ingét leveesse

feljön a hold vízbe perdül
csillog mint színarany érme
egy öreg fűz kap utána
de a szellő üt kezére

Fecske Csaba: A MÉNES-PATAK TÉLEN

befagyott a Ménes
hosszú ezüstszalag
felvégből alvégbe
mozdulatlan szalad

a falu derekán
övként díszeleg most
rajta a hidacskák
dérezüstös csattok

mint a disznócsülök
a jó kocsonyába
befagyott a vízbe
a fűzfák bokája

nem jön már a nap sem
úszni a patakra
no hiszen ha jönne
menten odafagyna

a jégen naphosszat
lurkók korcsolyáznak
párát virágzik
a szájuk mégse fáznak

Fecske Csaba: Ezüstrét

mezők arany hullámverésben
öreg füzek türelmes zöldje
egy szőke kisgyerek szemében
a látvány boldogan fut össze

kis titkaiba bonyolódva
fehér frufrus üszőt legeltet
kalanddal csábítja a Bódva
hol lányok mímelnék szerelmet

kéjesen nyög a víz alattuk
a nap megágyaz már az estnek
a búzaföldön át vonat fut

emlékül hagyva ott a füstjét
a báméskodó kisgyereknek
kit most bocsát el az ezüstrét

A szülőház

idegenek élnek itt
 lassan ötven éve
 hámlik a vakolat vak kövek
 nyöszörögnek a falon
 végigcsorog a hold verítéke
 nagy erőfeszítéseket tesz az éjszaka
 hogy ne legyen vége hamar
 macska sír mint egy kisgyerek
 aki eltévesztette álmait
 nem a kíváncsiság dolgoztatja szemem
 szünetjelek e hínáros monitoron
 látni segítségül éveim hozom
 égő sebet emlékezet nem csillapít
 hiába csillagos az ég csak a sötétség jut el
 az agyamig ki voltam itt halni menedék
 és most hol vagyok hova lettem én
 hova lett az udvar a diófa a lugas
 megkapaszkodnék de nincs miben
 idegenek laknak itt nem én
 vagyok lassan ötven éve
 egyre csak üres évek kerülnek elő

Otthon

jönnek a dombok szembe énvelem
 mutatják azt ami nincs már de volt
 másképpen látszik minden hirtelen
 s lesz amit az idő rég letarolt
 lábam alá szalad a gyalogút
 pipacs és margaréta integet
 meglátják bennem ama kisfiút
 aki a szelet szórén ülte meg
 amint kiülnek ím a csillagok
 az égi gangra hogy ragyogjanak
 ajándékba adják a tegnapot
 és rám találnak elárvult szavak
 aki lehettem volna az vagyok
 ideláncolva is derűs szabad

Fecske Csaba: A NAGYMAMÁNÁL

A nagymamánál jó,
csak ott jó igazán.
A nagymamának sok keze van,
de ez igaz ám!

Egyik kezével főz,
a másikkal mosogat,
a harmadikkal fejemen
egy dudort borogat.

A nagymamánál jó,
mert ott van nagyapa,
aki a mezőről tücsökszavú
estét hoz haza.

Fecske Csaba: Az utolsó Bebek

Bebek György a mohácsi vész utáni idők végvári életének egyik leghíresebb-leghírhedettebb alakja, az évszázadok alatt felhalmozódott Bebek-birtok nagyhatalmú ura, saját hadsereget fenntartó főúr, akinek több mint harmincöt kövéra és várkastélya volt, többek között Szádvár, Tornavár, Krasznahorka és Szendrő vára. Felesége Patócsy Zsófia, a törökkel szemben oly fontos végvár, Gyula várkapitányának, Békés megye főispánjának, Patócsy Györgynek a leánya.

Bebek György, mint a korabeli lantosok és énekmondók megénekelték, nem ismert félelmet, vitézi tettek sorát vitte végbe. Nem vetette meg a terített asztal örömeit, kedvelte a lucullusi lakomákat, s mint hírlík, a század leghíresebb ivói közé tartozott. Jó komája, Tordai György jegyezte fel róla, hogy négy nap, négy éjszaka mulatott nála egyfolytában, nem kevesebb, mint négy tonna bort ivott meg, ötödik nap, mintha mi sem történt volna, lóra ült, elbúcsúzott és hazalovagolt.

Nagyon szeretett vadászni, vadászskutyák seregét tartotta, betanított vadászsólymokat. Vadaskertjeinek híre külföldre is eljutott. Fia nem lévén, négy leánya és felesége vettek részt oldalán a vadászaton, akik férfiakat megszegyenítő módon ülték meg a lovat és forgatták a fegyvert. Birtokai a Hernád, Bódva és Sajó mentén Borsod, Torna, Gömör és Abaúj vármegye hegyes-völgyes vidékein terültek el vármegyényi területen.

Bebek György hatalma, befolyása révén bizonyára országos méltóságot viselt volna, mint évszázadok során ősei közül annyian, ha a politikai viszonyok nem olyan kuszáltak. Három részre szakadt az ország, északon a Habsburg király, Ferdinánd uralkodott, Erdélyben János Zsigmond fejedelem, az ország középső része török uralom alatt állt. A királyi területen fekvő Bebek-uradalom keleten határos volt az erdélyi, délen pedig a török területtel. Ehhez igazodott aztán Bebek György politikája: az erdélyi fejedelem híve volt, ha annak a csillaga éppen emelkedőben volt, a király kegyeit kereste, ha az győzedelmeskedett a török felett,

miközben barátságosan levelezgetett a budai pasával és a szomszédos török urakkal. Igyekezett kijátszani őket egymással, hogy birtokait megmenthesse, hatalmát megtarthassa. Gyakran vet tört a töröknek, portyázgat, várakat foglal el, foglyokat ejt, akiket magas váltságdíj fejében ereszt szabadon. Szerencséje éppen delelőn áll, amikor árulás folytán Füleknél a törökök elfogják. Konstantinápolyba viszik, a legelőkelőbb foglyok ugyanis a szultánt illették meg. Az előkelő fogoly nagy értéket képviselt, mivel jelentős váltságdíjat kaphattak érte. Bebek György fogsága sem volt olyan elviselhetetlen, mint ahogyan azt esetleg gondolnánk. Szigorúan őrizték ugyan, de jól bántak vele, sok mindenben kedveztek neki. Levelezhetett, követeket, vendégeket fogadhatott. Bebek György élt is a lehetőséggel, szervezni kezdte váltságdíjának előteremtését, ami persze nem ment könnyen. Egyébiránt a szultán felajánlotta neki: legyen mohamedánná és akkor visszakap mindent, mint török katonai területet, ahol szandzsák béggé teszi. A csábító ajánlat nem tetszett Bebeknek, nem élt a lehetőséggel, más módját választotta a szabadulásnak.

Míg ő a töröknél raboskodott, felesége kifogástalanul vezette a birtok ügyeit, és mindent megtett, hogy urát kiszabadítsa. Két lányával együtt Bécsbe is elment a királyhoz könyörögni, de letartóztatták őket. Bebek György saját kézírású levélben könyörögve kéri a királyt, bocsássa szabadon feleségét és leányait. Kérése ezúttal meghallgatásra talált.

Közben a magyar rendek erősen szorgalmazták Bebek kiszabadítását, ezen fáradozott az erdélyi fejedelem is. Ferdinánd azt az utasítást adta konstantinápolyi követének, hogy tegyen meg minden tőle telhetőt Bebek kiszabadítása érdekében, mert ha az erdélyi fejedelem szabadíttatja ki, akkor nyilván annak a pártjára áll. Úgy is történt. Hosszú évekig tartó alkudozások után végül a fejedelem győzött, kezességet vállalt Bebek Györgyért, vállalta, hogy amíg a váltságdíjat ki nem fizeti a szultánnak, addig őriztetni fogja.

1565 márciusának egyik ragyogó reggelén Bebek György ünnepi öltözetben megjelent a diván előtt, kezét csókolta a szultánnak: szabad volt. Szabadságáért igen nagy árat kellett fizetnie. Ígéretét vették, hogy valamennyi török foglyát szabadon bocsátja, maga a váltságdíj harmincezer arany volt. Temérdek pénz. Az ország egy évi adója kitelt volna belőle.

A szultántól ajándékba kapott gyönyörű paripán Bebek János Zsigmondhoz sietett Erdélybe, aki jótállt érte és őriztette, miközben a török is szemmel tartotta. Ferdinánd király meg alig várta, hogy katonáit küldhesse rá. Bebek szeretett volna minél előbb visszatérni a birtokaira. A fejedelem fölajánlotta neki, küldje el maga helyett két idősebb lányát. Bebek György levelet írt feleségének, aki megszervezte a lányok útját Erdélybe, ami azonban a vészterhes időkben nem volt csekély feladat. Az egyik legvitézebb kapitányt, Saffarits Pétert bízta meg a kísércsapat vezetésével, amely mindössze harminc bátor végvári vitézből állt. Gyors lábú paripákon, csak a legszükségesebb eszközökkel felszerelve vágtak neki az útnak. A Bebek-lányok kezében szintén ott volt a szablya, nemhiába, apjuk fűmódra nevelte őket, nem ijedtek meg a saját árnyékuktól. Megindult a kis csapat Szendrő várából Erdély felé. Kémei útján híret vette ennek Schwendi Lázár, a magyar gyűlölő német kapitány, aki lovas csapatot küldött utánuk avval a paranccsal, hogy a Bebek-lányokat mindenáron kerítsék kézre. A magyarok, a két hős amazonnal együtt halálmegvető bátorsággal küzdöttek. Saffaritsnak és az élve maradt tizennégy vitéznek sikerült a két leányt elmenekíteni Debrecenbe, a város akkor az erdélyi fejedelemséghez tartozott, környékén török csapatok portyáztak.

A két Bebek-lány aztán Debrecenből Gyulafehérvárra, Erdélyország fővárosába ment, apjuk a fejedelem kegyelmébe ajánlotta őket, ő maga pedig vitézeivel rögvest hazaindult. Török lovasok kísérték. Ne feledjük, Bebek György kincsesbánya volt a török számára, hát vigyáztak is rá, mint a szemük világára.

Amikor Schwendi híret vette, hogy Bebek lányait nem sikerült elfogni, fölajánlotta Károly főhercegnek, hogy égettesse fel Bebek birtokait, romboltassa le várait. A barbár tervet a főherceg ellenezte.

Amíg Bebek Erdélyben tartózkodott, Schwendi Lázár elfoglalta Szendrő várát. Bebekné, Patócsy Zsófia a szomszédos Szádvárba tette át székhelyét, ott várta a szeretett férjeura érkezését. Hanem a sors másként rendelte.

Schwendi hatalmas sereggel körülzárta Szádvárt. A Felvidék német kapitánya álmában sem gondolta volna, hogy egy törekeny fehérnép parancsnoksága alatt álló vár olyan nagy ellenállást tanúsít majd. Bizony könnyű győzelemre számított, csekély veszteségre. Tévedett. Szádvár völgyektől körülvelt magas sziklatetőn áll, feljárata csak az egyik oldalon van, a többi oldal meredek, szinte megmászhatatlan. Schwendi felszólította Patócsy Zsófiát, hogy adja fel a várat. Ehelyett a hős lelkű asszony megszervezte a vár védelmét. A támadók hiába próbálkoztak a hagyományos ostrommal, semmire se mentek. Ekkor a támadók másféle harcmodorral próbálkoztak. A Szádvárral szemközti hegyről ágyútűz alá vették a várat. Ám az ágyútűzre ágyútűz felelt. Schwendinek ez a terve sem sikerült, ezért aztán cselhez folyamodott: elzárta az ivóvizet, amit a várvédőknek a völgyből kellett felhordaniok. De még víz hiányában is napokig tartották magukat a várvédők abban a hiú reményben, hogy majd megérkezik Bebek György a felmentő sereg élén. De az egyre csak késlekedett, így Bebekné kénytelen volt Schwendivel alkudozásba bocsátkozni. A fővezér, akinek bizonyára imponált Patócsy Zsófia férfiakat megszegyenítő bátorsága és helytállása, szabad elvonulást ajánlott. Minden ingóságot, kincseket, lovakat és személyes felszerelést elvihettek a várvédők, csupán a hadi felszerelést kellett otthagyniok. Szekerekre rakták a várkápolna berendezéseit is, amit a többi értékkel együtt hosszú szekérkaraván vitt a német lovasságtól kísérvé Torna várába.

Bebek György ekkor érkezett meg seregével Szádvár közelébe. Amikor megtudta, hogy a vár elesett, hőslelkű asszonya után sietett. Lányaikkal együtt Erdélyben telepedtek le. Ám Bebek György ott sem nyughatott. Több várat is visszafoglalt a németektől, mígnem 1567-ben visszaadta lelkét teremtőjének. Sírja a tornagörgői római katolikus templomban van, a sírkövön a család kettős kereszt címere. Bebek Györggyel kihalt a sok évszázados múltra visszatekintő Bebek-család férfiága. A családi kriptá bejárata fölött megfordított ősi címer ezt jelképezi. Özvegyének és félárván maradt leányainak mostoha sors jutott osztályrészül. Az uralkodó Bebek minden vagyonát elkobozta, Bebekné éveken keresztül eredménytelenül próbálkozott visszaszerzésével, bizonygatván, hogy “én és leányaim semminek okai nem vagyunk, aztán az én hozományom is a lefoglalt javak között van.”

Patócsy Zsófia még Bécsbe is elzarándokolt az uralkodóhoz, de eredmény és ígélet nélkül kellett visszatérnie Erdélybe.